

Ἑλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΛΑΗΜΟΣ

Ἀριθμός φύλλου 338

Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2014

Διωγμός καί Ἀνατολή τοῦ Φωτός

“Ὁ δέ (Ἰωσήφ) ἐγερθεὶς παρέλαβε τό παιδίον καί τήν μητέρα αὐτοῦ νυκτός καί ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καί ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου”

“Ὡς θείαν νεφέλην, τήν μόνην ἀγνήν, ἐν τοῖς κόλποις τόν Ἥλιον κρύπτουσα, εἰς Αἴγυπτον μετήγαγες, ἐκ πόλεως Δαυΐδ, τό ταύτης λύσαι σκότος, τῆς εἰδωλομανίας, Ἰωσήφ μυστηρίου, ὑπέρ κατάληψιν διάκονε”.

Τήν μόνη ἀγνή, τήν Θεοτόκο, ἡ ὁποία σάν θεϊκή νεφέλη κρύπτει στούς κόλπους τόν Ἥλιο, Χριστό, μετέφερες ἀπό τήν πόλη Δαυΐδ, τή Βηθλεέμ, στήν Αἴγυπτο, γιά νά καταλύσει αὐτῆς τό σκοτάδι τῆς εἰδωλικῆς μανίας, Ἰωσήφ πού εἶσαι διάκονος μυστηρίου πάνω ἀπό τήν ἀνθρώπινη κατανόηση.

(Τροπάριο εἰς Ὦδης Κανόνος
τῆς Κυριακῆς
μετά τήν Χριστοῦ Γέννησιν)

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ

Ια΄

Ἡ ἀποσφράγιση τῆς θύρας τῆς δικαιοσύνης νέον πεδῖον ἀγώνων

Από τό 1983 καί μετά ὁ Μητρο -
πολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος
χαίρεται τήν ἡσυχία καί τή μονα -
χική ζωή στή μικρή μοναστική
κοινότητα πού δημιούργησε. Ἡ
«Μονή Νικοδήμου» προχωροῦσε
τόσο στίς οἰκοδομικές ἐργασίες ὅσο
καί στήν πνευματική της πορεία
καί προσφορά. Τό ἥρεμο ὁμως αὐτό
κλίμα δέν ἔμελλε νά παραμείνει γιά
πολύ.

Ἀργότερα, ὁ μητροπολίτης Ἀττι -
κῆς Νικόδημος κάνει ἕναν ἀπολογι -
σμό τῆς στάσης τῆς δικῆς του καί
τῶν 12 ἀδελφῶν του ὡς τή στιγμή
πού ὁ κοσμικός νομοθέτης ἀπο -
σφράγισε τήν κλειστή πόρτα τῆς
διοικητικῆς δικαιοσύνης. Ἡ σύντο -
μη αὐτή ἀναφορά του στό διάστη -
μα μεταξύ 1974 καί 1988 κλείνει τό
πρῶτο κεφάλαιο τῆς ἐναντίον τους
θηριωδίας. Τά γεγονότα πού ἀκο -
λούθησαν ἦταν «ἕνας βηματισμός
στό σκοτάδι, στή λάσπη, στόν κίν -
δυνο τοῦ ἀφανισμοῦ», ὅπως χα -
κτηριστικά λέγει. Παρακολουθεῖ -
στε αὐτόν τόν μικρό ἀπολογισμό:

«Στό διάστημα τῶν δεκαεσσά -
ρων ἐτῶν, ἀπ' τό 1974 ἴσαμε τό 1988,
δέν ὑπῆρξε οὔτε μιὰ περίπτωση δια -
λόγου ἀγάπης. Δέν ἐκδηλώθηκε ἡ

παραμικρή κίνηση ἐπουλώσεως τῶν
πληγῶν. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος δέν ἔρρι -
ξε γέφυρες. Ἀνησυχίες μεμονωμένων
ἱεραρχῶν, πού διαμορφώθηκαν σέ
προτάσεις ἐπιλύσεως τοῦ θέματος,
συνάντησαν τεῖχος ἀρνήσεως ἀπ'
τήν πλευρά του. Ἀντίθετα, ἀκόμα καί
στά ἐπίσημα δημοσιογραφικά ὄργα -
να τῆς Ἐκκλησίας περνοῦσε ἡ παρα -
πληροφόρηση κι ἡ κατασυκοφάντη -
ση τῶν προσώπων μας. Τά προσ -
περνῶ, ὁμως, ὅλα αὐτά, ὅχι γιατί δέν
τά θεωρῶ σοβαρά κι ἐνδεικτικά τοῦ
κλίματος ἐχθρότητας ἐναντίον μας,
ἀλλά γιατί ἡ χρονοτριβή σ' αὐτά δέν
θά μοῦ δώσει τήν εὐχέρεια καί τ' ἀνε -
τα περιθώρια νά ἐκθέσω -ὅπως εἶναι
ἀπαραίτητο- τίς φάσεις πού πέρασε
τό ἐκκλησιαστικό πρόβλημα μετά τήν
ἐκδοση τῶν ἀκυρωτικῶν ἀποφάσε -
ων.

Τοῦτο μόνο διακηρύττω εἰσαγωγι -
κά: Ὅτι κι ἐγώ, ὅπως κι οἱ ἔντεκα
ἀδελφοί Μητροπολίτες οὐδέποτε
δεχτήκαμε τίς παρανομίες κι ἀντικα -
νονικές ἀποφάσεις καταδίκης μας. Κι
αὐτό εἶναι γνωστό σ' ὅλα τά μέλη
τῆς ἱεραρχίας. Οὐδέποτε παραλεί -
ψαμε νά ὑπογράφουμε σάν κανονι -
κοί Μητροπολίτες τῶν Μητροπόλε -
ων μας κι οὐδέποτε ὑποχωρήσαμε

στις αξιώσεις νά αποδεχτούμε τούς σκωπτικούς τίτλους, οί όποιοι, κατά τήν όμολογία σεβασμίων Ίεραρχών, άπονεμήθηκαν μέ τή μέθοδο τής πλαστογραφίας.

Κι είναι επίσης γνωστό ότι δέν στέρξαμε νά υποχωρήσουμε, άκόμα κι όταν μᾶς επιβλήθηκε τό επιτίμιο τής λιμοκτονίας. Όταν, δηλαδή, τέθηκε μπροστά μας τό δίλημμα ή νά υπογράψουμε μέ τόν σκωπτικό τίτλο ή νά στερηθούμε κι αυτές άκόμα τίς κολοβωμένες αποδοχές μας. Καί προτιμήσαμε τό δεύτερο. Καί γιά χρόνια πολλά ζήσαμε από τίς έλεημοσύνες - ναι άπό τίς έλεημοσύνες - τών πιστών μελών τής Έκκλησίας.

Καί παρ' όλο πού ή άρνησή μας ύπήρξε καθολική κι άπόλυτη, ούτε ό Προκαθήμενος ούτε κανένας άλλος Άρχιερέας τόλμησε ποτέ νά μᾶς έγκαλέσει καί νά ζητήσει τήν παραπομπή μας σέ έκκλησιαστικό Δικαστήριο. Γιατί ένδόμυχα, έστω κι αν δέν τό όμολογοϋσαν, ήταν άπόλυτα βέβαιοι πώς ή καταδίκη μας ήταν αντικανονική καί παράνομη. Τούς άρκοϋσε ότι κρατοϋσαν τά σκοινιά τής καταδίκης μας σφιχτά δεμένα μέ τή βοήθεια τών Συντακτικών Πράξεων καί τοϋ "άπαράδέκτου", πού κατόρθωσαν νά θεσπίσουν. Κι ή μόνη τους φροντίδα κι ή άποκλειστική τους άγωνία ήταν μή τυχόν κι άρθή αυτό τό άπαράδεκτο καί φτάσει ή υπόθεση στην αίθουσα τοϋ Συμβουλίου τής Έπικρατείας.

Ό κατευνασμός δέν φάνηκε ποτέ στόν όρίζοντα. Τό άκουσμα τών όνομάτων τών δώδεκα Μητροπολιτών

ήταν πάντοτε γιά τόν Άρχιεπίσκοπο Σεραφείμ καί τούς δικούς του μιά πρόκληση. Τούς θεωροϋσε όριστικά καταδικασμένους κι έκκλησιαστικά νεκρούς.

Φτάνοντας σ' αυτή τή φάση τής άφηγήσεώς μου, δηλώνω καί πάλι, πώς δέν έχω τή δυνατότητα νά περιγράψω μέ λεπτομέρεια όλες τίς έξελίξεις. Άπ' τό 1988 ίσαμε σήμερα (τό 1995) ή κάθε μέρα ήταν καί μιά άποκάλυψη. Ένας βηματισμός στό σκοτάδι, στή λάσπη, στόν κίνδυνο τοϋ άφανισμού. Μιά όλόκληρη περιπέτεια. Πώς νά τά πείς όλα αυτά καί νά τά όριοθετήσεις μέσα στό στενό χώρο κάποιων σελίδων;

Καί κάθε φορά πού φτάναμε σέ κάποιο ξέφωτο, έρχόταν ένα νέο κύμα μικροτήτων καί παρασκηνακών πρωτοβουλιών, πού άνάτρεπαν καί τή νομιμότητα καί τήν έντιμότητα καί τήν άγάπη.

Λυπᾶμαι πού θά καταστρώσω, έστω καί περιληπτικά, τά θλιβερά βιώματα καί τίς τραγικές άναμνήσεις. Τό θεωρώ, όμως, χρέος. Στό πλήρωμα τής Έκκλησίας. Καί στόν τίμιο ιστορικό έρευνητή». («Είπέ τή Έκκλησία», σελ. 287-288)

Καί στή συνέχεια ό ίδιος ό μητροπολίτης Άττικής Νικόδημος περιγράφει τίς δυό κινήσεις πού έκανε άπό τή μεριά της ή νομοθετική έξουσία γιά νά έλευθερώσει άπό τά δεσμά τών Συντακτικών Πράξεων 3 καί 7 τούς έπιζώντες (8 άπό τούς 12, έκ τών όποίων οί 2 πλέον υπέργηροι, στό κατώφλι τοϋ θανάτου) έκ τών διωχθέντων μητροπολιτών,

14 χρόνια μετά τη βίαιη εκτόπισή τους από τις μητροπόλεις τους. Λέγει, λοιπόν:

«*Η μεγάλη έκρηξη έγινε τόν Νοέμβριο του 1988. Τότε πού μέ την πρωτοβουλία του ύπουργού Προεδρίας Μένιου Κουτσόγιωργα δημοσιεύτηκε μιά διάταξη Νόμου πού παραχωρούσε στους Δημοσίους ύπαλλήλους τό δικαίωμα (γιά όσους δέν είχε παραχωρηθεϊ τέτοιο δικαίωμα μέ προγενέστερους νόμους μέ βάση τό άρθρο 119 του Συντάγματος) προσφυγής στό Συμβούλιο τής Έπικρατείας.*

Προσωπικά σημειώνω μέ βαθειά συγκίνηση πώς ό Νόμος αυτός δημοσιεύτηκε στην Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως στις 15 Νοεμβρίου 1988. Τή μέρα πού έξεδήμησε ό μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος. Η άγιασμένη ψυχή του άφησε πίσω μιά ιδιαίτερη εύλογία. Τό σπάσιμο των δεσμών. Τό άνοιγμα τής πύλης τής Δικαιοσύνης. Τή δυνατότητα νά λογοδοτήσουν οι ένοχοι καί νά δικαιωθούν οι άδικημένοι.

Ό Νόμος του Κουτσόγιωργα ήταν ύλοποίηση κι ένεργοποίηση διατάξεως του Συντάγματος. Δέν ήταν μήτε χαριστικός μήτε έχθρικός πός τους*

*Τό άρθρο 119 του Συντάγματος 1975 όρίζει ότι μέ νόμο δύναται νά άρθεϊ τό "άπαράδεκτον" των συντακτικών πράξεων τής δικτατορικής περιόδου. Ψηφίσθηκε τότε από τή Δημοκρατική Βουλή τής μεταπολιτεύσεως κάτω από τήν καθολική άξίωση εκατομμυρίων Όρθοδόξων Έλλήνων, οι όποιοι προσδοκούσαν από τήν ύλοποίησή του νά άποκατασταθεϊ ή ένότητα τής Έκκλησίας.

Ιερούς Κανόνες καί πός τό σύστημα διοικήσεως τής Έλληνικής Έκκλησίας. Παραχωρούσε σέ μιά μικρή ομάδα πολιτών τό δικαίωμα πού είχαν όλοι οι Έλληνες πολίτες. Τή δικαστική προστασία. Τή δυνατότητα νά προσφύγουν (καί αυτοί -χωρίς νά τους κατονομάζει) στό Άνώτατο Δικαστήριό τής Χώρας καί νά ζητήσουν τήν άναψηλάφηση τής περπτείας τους.

Νά τί λέει ή διάταξη:

"1. Αίρεται γιά τους ύπαλλήλους του Δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου καί των ύπαλλήλων των όργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης τό άπαράδεκτο πού ίσχυε μέ όποιοδήποτε τρόπο ως πός τήν άσκηση αίτησης γιά άκύρωση πράξεων πού εκδόθηκαν από τις 21 Απριλίου 1967 έως τις 23 Ιουλίου 1974, είτε είχε άσκηθεϊ τέτοια αίτηση, είτε όχι. Η διάταξη αυτή ίσχύει μόνο γιά τις περπτώσεις γιά τις όποιες μέ διάταξη νόμου δέν είχε άρθεϊ μέχρι σήμερα τό άπαράδεκτο αυτό.

2. Οι ένδιαφερόμενοι δικαιούνται νά άσκήσουν νέα αίτηση ενώπιον του άρμοδίου δικαστηρίου μέσα σέ άποκλειστική προθεσμία τριών μηνών από τή δημοσίευση του νόμου αυτού.

3. Άποκλείεται ή άναδρομική χορήγηση άποδοχών σέ όσους τυχόν δικαιωθούν μέ τό ένδικο αυτό μέσο ^{***}».

Ό Νόμος πέρασε από τήν Κυβέρ-

****Η τροπολογία, πού ψηφίσθηκε, έγινε νόμος του κράτους καί άποτελέσε τό άρθρο 15 του ν. 1816/1988 «τροποποίηση διατάξεων του κώδικα πολιτικής δικο-*

νηση του ΠΑΣΟΚ λίγο πριν τις βουλευτικές εκλογές στις οποίες το κυβερνών κόμμα προέβλεπε ότι δεν θα πήγαινε καλά. Προαναγγέλθηκε μάλιστα από τον βουλευτή Κοζάνης Νάτσεννα προς ένα εκ των 12 μητροπολιτών (τόν Ζακύνθου Απόστολο) ότι ο Νόμος αυτός αφορά τους εκδιωχθέντες μητροπολίτες. Για κάποιο λόγο όμως ο Νόμος δεν ήταν καθαρά διατυπωμένος, ώστε να συμπεριλαμβάνει ρητώς και τους μητροπολίτες. Μίλαγε μόνο για «τους υπαλλήλους του Δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των υπαλλήλων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης». Οι 8 εν ζωή μητροπολίτες και οι συγγενείς 3 κεκοιμημένων έκαναν προσφυγές στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Ζήτησαν να ακυρωθούν τόσο οι πράξεις της Συνόδου που τους εκτόπισαν όσο και τα αντίστοιχα Προεδρικά Διατάγματα. Γράφει ο μητροπολίτης Αττικής Νικόδημος:

«Με βάση αυτό το νομικό πλαίσιο, στις αρχές του Φεβρουαρίου του 1989 υποβάλαμε τις αιτήσεις ακυρώσεως στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Όπως αποδείχθηκε και από τα κατοπινά γεγονότα, ήμασταν οι μόνοι Έλληνες που ίσαμε κείνη τη χρονική στιγμή βρισκόμασταν δεμένοι με τα "άπαράδεκτα" της δικτατορίας. Όλες οι άλλες περπτώσεις είχαν στο μεταξύ διάστημα ρυθμιστεί. Αυτό δεν τιμούσε ούτε το κράτος ούτε την εκκλησιαστική διοίκηση.

νομίας για τη διαιτησία και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 251/15.11.1988).

Οι νομικοί μας προβληματίστηκαν γιατί ο Νόμος, που βγήκε σε εφαρμογή του άρθρου 119 του Συντάγματος (σε συνέχεια προεκδοθέντων ειδικών νόμων), περιόριζε την άρση του άπαράδεκτου μόνο στις περπτώσεις των δημοσίων υπαλλήλων. Καί ζητήσαν απ' τους αρμόδιους παράγοντες της Νομοθετικής Έξουσίας να προσθέσουν τροποποίηση που να εύρυνει τα περιθώρια εφαρμογής του, ώστε να καλύψει και τις περπτώσεις των Μητροπολιτών. Το αίτημα έγινε δεκτό. Και κατά μήνα Μάρτιο του 1990*** ψηφίστηκε απ' τη Βουλή των Ελλήνων η παρακάτω συμπλήρωση: «Στην παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 1816/1988 και μετά τη φράση "αίρεται για τους υπαλλήλους του Δημοσίου" προστίθεται και παρεμβάλλεται η φράση "τους υπαλλήλους και όργανα διοικήσεως. Η προθεσμία ισχύος της παραπάνω προσθήκης αρχίζει από τη δημοσίευση του νόμου αυτού" /****.

Η μικρή τροποποίηση έγινε με τη φροντίδα και την πρόταση του υπουργού Παλαιοκρασσά. Δεν είχε τίποτα το μεμπτό. Ήταν ανταπόκριση στην προσταγή του Συντάγματος. Ενέργεια, που αποκαθιστούσε την απρόσκοπτη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών. Άλλ' ο Αρχιεπίσκοπος τήθεώρησε χτύπημα δυνατό στο πρόσωπό του. Αργότερα, όταν βρέθηκε αντιμέτωπος με τον υπουργό Παλαιοκρασσά, του

*** επί οίκουμενικης κυβέρνησης

**** Η τροπολογία αυτή επέφερε το άρθρο 12 του ν. 1877/90 (ΦΕΚ Α' 28/9.3.90).

είπε μέ φανερή τή δυσαρέσκεια: Μοῦ τήν ἔφερες πτωπλάτα.

Ἡ ἐκδίκαση τῶν προσφυγῶν στό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ἐγένεστίς 26 Ἀπριλίου τοῦ 1990...

Οἱ ἀποφάσεις βγήκαν στίς 11 Ὀκτωβρίου. Καί δημοσιεύτηκαν στίς 30 τοῦ ἴδιου μήνα. Ὑστερα ἀπό πέντε ὁλόκληρους μήνες. Κι ἦταν μιά ἀνατολή γιά τή δημοκρατία. Καί μιά καταγίδα γιά τά ὑπολείμματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς τυραννίας.

Δεκατρεῖς συνολικά ἀποφάσεις δικαίωναν ὅλους τοὺς Μητροπολίτες. Κι αὐτούς πού βρίσκονταν τότε στή ζωή. Κι αὐτούς πού εἶχαν φύγει μέ τήν πικρία στά χεῖλη. Ἡ τελευταία ἀκύρωνε τήν ἐκλογή καί τήν τοποθέτηση τοῦ Δημητρίου Μπεκιάρη στή Λάρισα» («Εἶπέ τῇ Ἐκκλησίᾳ», σελ. 290, 293-294).

Γιά νά κατανοήσουμε τή σημασία αὐτῶν τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας (Σ.τ.Ε.) γιά τήν περαιτέρω ἐξέλιξη τῶν πραγμάτων, ἀρκεῖ νά ποῦμε μόνο τοῦτο. Μέ τίς ἀποφάσεις αὐτές τό διοικητικό δικαστήριό ἀπεφάνθη ὅτι δέν ἦταν νόμιμη ἡ ἐκτόπιση τῶν 12 Ἀρχιερέων κατά τό 1974, διότι δέν ἐτηρήθη ἡ γενική συνταγματική ἀρχή τῆς ἀκροάσεως, ἀφοῦ, ὅπως εἶναι προδήλως γνωστό, δέν ἐγένε ἡ παραμικρή διαδικασία ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου (ἀνακρίσεις, μάρτυρες, ἀπολογία κατηγορουμένου, συνοδικά δικαστήρια –πρωτοβάθμιο καί δευτεροβάθμιο). Προχωροῦσε, λοιπόν, ἡ ἀπόφαση τοῦ Σ.τ.Ε. στήν ἀκύρωση τοῦ διατάγματος ἐκπτώσεώς

τους. Κατέληγε στό τέλος στή διαπίστωση ὅτι εἶναι πλέον ἐν ἰσχύϊ τό διάταγμα ἐγκαταστάσεώς τους στή μητρόπολη πού ἐξελέγησαν. Ἀναβίωσε, δηλαδή, στήν περίπτωση π.χ. τοῦ μητροπολίτη Νικοδήμου τό Βασιλικό Διάταγμα (τοῦ 1968 –τότε πού ἐξελέγη καί χειροτονήθηκε) πού τόν ἐγκαθιστοῦσε μητροπολίτη Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος. Νομική συνέπεια τῶν παραπάνω ἦταν ὅτι οἱ διάδοχοι τῶν δικαιωθέντων μητροπολιτῶν ἦταν πλέον παράνομοι. Ἐπρεπε νά παραδώσουν τή διοίκηση σ' αὐτούς. Στή Λάρισα, μάλιστα, πού ἦταν πρόσφατη ἡ ἐκλογή τοῦ Δημητρίου Μπεκιάρη, ἐπειδή προσβλήθηκε καί αὐτή στό Σ.τ.Ε., ἀκυρώθηκε. Ἐτσι στή Λάρισα παρέμενε ὁ Λαρίσης Θεολόγος.

Οἱ ἐπιπτώσεις αὐτῶν τῶν ἀποφάσεων στό διοικητικό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἦταν πάρα πολύ μεγάλες. Ἡ νομιμοποίηση 6 μητροπολιτῶν (τῶν διαδόχων τῶν 6 ἐπιζώντων ἐκ τῶν 12 ἐκδιωχθέντων μητροπολιτῶν) τινάχτηκε κυριολεκτικά στόν ἀέρα, ἐνῶ ὡς νόμιμοι πλέον μητροπολίτες ἀναγνωρίζονταν ἀπό τό Σ.τ.Ε. οἱ δικαιωθέντες προκατοχοί τους. Ἀμέσως τέθηκαν σοβαρά νομικά ζητήματα γιά τή διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας:

Ἀμφισβητήθηκε πλέον ἡ νομιμότητα κάθε διοικητικῆς πράξης τῶν διαδόχων τῶν 6 δικαιωθέντων μητροπολιτῶν.

Ἀμφισβητήθηκε καί ἡ νομιμότητα, ὡς πρὸς τήν σύνθεσή τους, τῶν διοικητικῶν σωμάτων τῆς Ἐκκλησί-

ας, της Διαρκούς Ίερᾶς Συνόδου (ΔΙΣ) καί της Ίερᾶς Συνόδου της Ίεραρχίας (ΙΣΙ). Κάθε λοιπόν απόφαση τῶν δύο αὐτῶν σωμάτων μποροῦσε νά προσβληθεῖ στό Σ.τ.Ε. καί νά ἀκυρωθεῖ.

-Σέ περίπτωση πού ἡ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ὄργανο διοικήσεως, ἐπαιρνε κάποιες ἀποφάσεις ἀντίθετες πρός τίς ἀποφάσεις τοῦ Σ.τ.Ε., αὐτό, μέ βάση τό Σύνταγμα, θά ἀποτελοῦσε ποινικά κολάσιμη πράξη. (Δυστυχῶς καί αὐτό τό τόλμησε κατά συρροή νά τό διαπράξει ἡ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀσκηθεῖ ποινική δίωξη σέ 33 μητροπολίτες καί τόν Ἀρχιεπίσκοπο.)

Ὁ μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος Νικόδημος καί οἱ δικαιωμένοι πλέον ἀπό τό Σ.τ.Ε. ἀδελφοί του θέλησαν ἐξ ἀρχῆς νά κρατήσουν χαμηλά τούς τόνους μετά τήν ἔκδοση τῶν ἀποφάσεων. Θέλησαν νά ἔρθουν σέ μιᾶ συνεννόηση με τή Σύνοδο, γιά νά βρεθεῖ μιᾶ λύση καί νά μή χρειαστεῖ καί πάλι οἱ ἐκτός νομιμοποιήσεως πλέον διάδοχοί τους νά βρεθοῦν στό περιθώριο. Εἶναι χαρακτηριστικό τό πρῶτο κείμενο πού δημοσίευσαν οἱ 6 δικαιωθέντες μητροπολίτες μετά τίς ἀποφάσεις τοῦ Σ.τ.Ε., στίς 5-11-1990. Τό ἔγραψε ὁ Ἀττικῆς Νικόδημος καί τό ἔχουμε καταχωρήσει σέ ἄλλο τόπο στό περιοδικό αὐτό. Δεῖτε ἕνα μικρό ἀπόσπασμα: «...3. Δέν ἀγνοοῦμεν ὅτι ἡ ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις ἀφίνει ἐκθέτους Ἀρχιερεῖς, οἱ ὅποιοι ἐπὶ ἔτη παρεδρεύουν εἰς τό

Ἱερόν Θυσιαστήριον. Δέν ἐπιχαίρομεν δι' αὐτό. Ἐχοντες θησαυρισμένην εἰς τήν καρδίαν μας τήν ὀδύνην τῶν δεκαεπτὰ ἐτῶν, δέν ἐπιθυμοῦμεν νά γευθῇ οἰοσδήποτε ἐκ τῶν συλλειτουργῶν μας παρομοίαν ταλαπωρίαν. Καί δηλοῦμεν ὅτι μεθ' ὅλου τοῦ σώματος καί ἐν ἐκτενεῖ ἐπικλήσει τοῦ Παναγίου Πνεύματος θά ἀναζητήσωμεν τήν συντομωτέραν καί προσφορωτέραν μεθόδευσιν πρός ἀποκατάστασιν ἀμετακλήτου ἐνότητος καί ἀληθοῦς συμπνοίας εἰς τό ἀνώτατον κλιμάκιον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας».

Αὐτή τή διάθεσή του ὁμως γιά μιᾶ εἰρηνική διευθέτηση τοῦ θέματος χάριν τῆς εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας τήν τορπίλισε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σεραφεῖμ μέ ἀκράϊες, ἀπολυταρχικές, ἀντικανονικές καί παράνομες κινήσεις. Ἡ ὅλη στάση του αὐτή, ἀντιεκκλησιαστική καί τυραννική, κατέλυε κάθε ἔννοια θείου καί ἀνθρώπινου Νόμου. Ἔσπρωχνε τό σκάφος τῆς Ἐκκλησίας σέ ἐπικίνδυνα νερά, γεμάτα σκοπέλους καί ὑφάλους. Ὁ κίνδυνος ναυαγίου καί κινδύνου γιά τίς ψυχές «ὕπέρ ὧν Χριστός ἀπέθανεν» κινητοποίησε τόν μητροπολίτη Ἀττικῆς Νικόδημο -καί τούς κατατρεγμένους ἀδελφούς του- νά ἀναλάβει ἕνα μεγάλο ἀγώνα γιά τήν Κανονικότητα καί Νομιμότητα στήν Ἐκκλησία. Ἦταν ἀδιανόητο γι' αὐτόν ἐπίσκοποι πού τή μέρα τῆς χειροτονίας τους ὑπόσχονταν ἐνώπιον Θεοῦ καί Ἐκκλησίας ὅτι θά τηροῦν τούς Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, νά τούς παραβαί-

νουν σέ καθημερινή βάση καί επίσκοποι πού μπροστά στον Άρχοντα του τόπου, κατά την μέρα της διαβεβαιώσεώς τους, όρκίστηκαν νά τηροῦν τό Σύνταγμα καί τους Νόμους, χωρίς αίσχυνή νά τά καταπατοῦν διαρκῶς.

Οἱ κινήσεις του Ἀττικῆς Νικοδήμου, δυναμικές, θαρραλέες, τολμηρές ἀλλά καί συνετές. Χωρίς νά κρατάει μέσα του ἐμπάθειες γιά πρόσωπα, ξεκίνησε ἕνα τιτάνιο ἀγώνα ἐνάντια σέ κινήσεις καί ἀποφάσεις τῆς διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας πού ἀποδιοργάνωναν τό ἐκκλησιαστικό σῶμα.

Οἱ κινήσεις τῆς διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας σπασμωδικές, ἄλλοπρόσ-αλλες καί ἀδιέξοδες. Μετά τίς πρῶτες ἐκρήξεις του Ἀρχιεπισκόπου γιά τίς δικαστικές ἀποφάσεις του Σ.τ.Ε. τό προσωπεῖο ἄλλαξε. Προφασίσθηκε τότε ὅτι ἔχει διάθεση γιά λύση του θέματος. Ἀρχισαν νά διορίζονται ἀπό τήν ΔΙΣ καί τήν ΙΣΙ ἐπιτροπές. Καί ἐνῶ ὁ διάλογος στήν ἐπιτροπή προχωροῦσε, διαπίστωναν ὅλοι ὅτι πίσω, στό παρασκήνιο, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καί ἕνας στενός κύκλος ἐπισκόπων ἀνέτρεπαν τό σύνολο τῶν συνεννοήσεων. Ἔτσι ξεκίνησε ἡ ἐπιτροπή ὑπό τόν «Ἀλεξανδρουπόλεως» Ἀνθιμο. Ἀτύχησε νά πετύχει τό παραμικρό. Ἀκολούθησε ἡ ἑννεαμελής ἐπιτροπή, ὑπό τόν Μεσσηνίας Χρυσόστομο, πού ὠρίσθηκε ἀπό τήν Ἱεραρχία τήν 5η-3-1991. Πραγματικά μιά ἀπό τίς πιό μεγάλες εὐκαιρίες γιά νά λυθεῖ τό θέμα. Ὅταν ὁμως ἡ ἐπιτροπή κατέθεσε τίς ἀπόψεις της στήν

Ἱεραρχία τῆς 7ης-3-1991, ὑπῆρξε συντονισμένη (ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο) ἀντίδραση ἀπό τους «Ἀττικῆς» Δωρόθεο, «Θεσσαλιώτιδος» Κλεόπα καί «Τρίκκης» Ἀλέξιο, οἱ ὅποιοι ἀρνοῦνταν νά δεχθοῦν τή συναινετική διαδικασία. Διαλύθηκε ἔτσι ἡ Ἱεραρχία μέ ἀπόφαση παρωδία γιά τήν ἴδρυση 2 μόνο μικρῶν μητροπόλεων (γιά τήν τακτοποίηση τῶν ἐπτὰ δικαιωθέντων μητροπολιτῶν!).

Μέ τόν τορπιλισμό αὐτῆς τῆς συναινετικῆς προτάσεως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σεραφεῖμ ἀπέδειξε καί πάλι τήν ἀπόλυτη ἀδιαλλαξία του, γεγονός πού ἀνάγκασε τους δικαιωθέντες ἐπισκόπους νά προβοῦν σέ ζωηρότερες κινήσεις. Τρεῖς ἐκ τῶν δικαιωθέντων, ὁ Ἀττικῆς Νικόδημος, ὁ Λαρίσης Θεολόγος καί ὁ Φαναριοφερσάλων Κωνσταντίνος πῆγαν στίς μητροπολιτικές τους περιφέρειες καί λειτούργησαν ὡς οἱ κανονικοί καί νόμιμοι μητροπολίτες.

Ὁ Ἀττικῆς ξεκίνησε στίς 25-3-1991 καί λειτούργησε στήν Παναγία τήν Ἐλευθερώτρια στήν Πολιτεία-Ἀττικῆς. Τή Δευτέρα του Πάσχα λειτούργησε στόν Ἅγιο Ἀντώνιο στόν Αὐλῶνα -Ἀττικῆς. Καί τήν Κυριακή του Θωμᾶ λειτούργησε στόν Ἅγιο Παντελεήμονα Πεύκης. Ἀντίστοιχα καί οἱ δύο ἄλλοι λειτούργησαν στίς μητροπόλεις τους.

Τό τί ἐπακολούθησε δέν μπορεῖ κανείς νά φανταστεῖ. Θά τό δοῦμε ὁμως στή συνέχεια.

Ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Μπουσδέκης

Οι άγωνίες της Ὁρθόδοξης Ἀνατολῆς καί ἡ εὐθύνη της οἰκουμενικῆς Ὁρθοδοξίας

Μιά αὔρα χάριτος μέσα ἀπό τὰ λόγια ἐνός πατριάρχη δρόσισε τίς ψυχές τῶν Ἑλλήνων πιστῶν, πού ἀσφυκτιοῦν καί δηλητηριάζονται ἀπό τήν ἀποπνικτική ἀτμόσφαιρα τῶν ἐδῶ ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων. Ἦταν τὰ λόγια τοῦ Πατριάρχη Ἀντιοχείας στό συλλεϊτουργό μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπο Ἱερώνυμο στίς 26-10-2014. Τοῦ Πατριάρχη πού κουβαλάει στήν πατρίδα μας τὰ βάσανα, τοὺς διωγμούς καί τίς φρικαλεότητες κατὰ τῶν πιστῶν χριστιανῶν παιδιῶν του, ἀλλά μεταφέρει καί τό πρωτοχριστιανικό ἐνθουσιαστικό μαρτυρικό στοιχεῖο, πού πυροδοτεῖ τήν ἀποφασιστικότητα γιά ἀγώνα μέχρι ἐσχάτων.

Μέ καμάρι καί ἱερό δέος μετέφερε, στήν ἀρχή τῆς ὁμιλίας του, τή δόξα τῆς Ἀντιόχειας. Μίλησε γιά τή Δαμασκό, ὅπου μεταστράφηκε καί βαπτίστηκε ὁ Μέγας Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, ὁ Παῦλος. Γιά τήν Ἀντιόχεια, τόν μεγάλο πρῶτο ἱεραποστολικό σταθμό τοῦ Παύλου, πού κήρυξε καί προσήλκυσε τόσο μεγάλο πλῆθος εἰδωλολατρικοῦ λαοῦ, πού ἐκεῖ γιά πρώτη φορά οἱ πιστοί ὀνομάσθηκαν χριστιανοί. Γιά τίς μεγάλες ἅγιες μορφές τῆς περιοχῆς: Ἰγνάτιο Θεοφόρο, Ἰωάννη Χρυσόστομο, Ἰωάννη Δαμασκηνό, Ἐφραίμ τό Σῦρο κ.ἄ.

«Στήν Ἀντιόχεια εἶναι ὑψηλή ἡ δόξα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ» λέγει «καί αὐτή τήν δόξα συνεχίζουμε νά κρατᾶμε σθεναρά στό ὕψος της μέ τή δύναμη πού δίνει ἡ πίστη καί ἡ ἐλπίδα στό Θεό καί ἡ

δική σας ὁλόθερμη ὑποστήριξη, παρ' ὅλες τίς δυσκολίες πού ἐπικρατοῦν».

Καί μαζί μέ τήν δόξα τῆς Ἀντιοχείας ὁ Πατριάρχης κουβαλάει σέ μᾶς -τούς ἐρησυχασμένους Ἑλλήνες ὀρθοδόξους χριστιανούς, ἀκίνητοποιημένους μέσα στή ραστώνη τῶν ἀνέσεων καί τοῦ τρυφηλοῦ τρόπου ζωῆς- καί τὰ βάσανα τῆς Ἀντιόχειας (ὅλης τῆς πατριαρχικῆς του δικαιοδοσίας):

«Σᾶς ἔρχομαι, ἀγαπητοί μας ἀδελφοί, κουβαλώντας τα βάσανα τῆς Ἀντιοχείας, τα βάσανα τῶν ἀνθρώπων στή Συρία, πού ἐπιζητοῦν μία ἀξιοπρεπῆ ζωή. Ἀνθρώπων πού σκοτώνονται, ἐκτοπίζονται, ἐγκαταλείπουν τὰ σπίτια τους καί μένουν ἄστεγοι. Τα σπίτια τους γκρεμίζονται, ἀλλά καί οἱ Ἐκκλησίες καί τὰ ἱερά, τὰ παιδιά τους λιμοκτονοῦν καί οἱ ἀσθενεῖς πεθαίνουν ἀπό τό ὑψηλό κόστος τῆς ἱατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης ἢ τήν ἔλλειψη ἱατρικῆς φροντίδας. ...Σᾶς ἔρχομαι μέ ἓνα κερί ἀναμμένο γιά τό Λίβανο, ὁ ὁποῖος μέ τήν σειρά του ὑποφέρει κουβαλώντας τόν Σταυρό τῆς δυστυχισμένης Ἀνατολῆς. Σᾶς ἔρχομαι ἀπό τό Ιράκ, τό ὁποῖο ὑπέστη καί ὑφίσταται φρικαλεότητες. Ἦρθα γιά νά δηλώσω ὅτι ἐμεῖς θά καταφέρουμε νά θάψουμε ὅλες τίς φρικαλεότητες τοῦ κόσμου στό Γολγοθᾶ τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου μας μέ τό λίθο τοῦ κενοῦ τάφου. Θά ἐξολοθρευσομε ὅλες τίς δυσκολίες. Ἔχουμε συνεχῶς στή μνήμη μας ὅτι οἱ πρόγονοί μας ἔζησαν ἐκεῖ ἐπὶ 2000 χρόνια καί οἱ ἀπόγονοί τους

παραμένουν και θα παραμείνουν εκεί.

Φέροντας μαζί μου τη δόξα της Αντιοχείας, αλλά και τα βάσανά της, δικαιούμαι να επισημάνω ότι οι Χριστιανοί αποτελούν το ουσιαστικό στοιχείο που δημιούργησε την ταυτότητα της Μέσης Ανατολής και έγραψε την ιστορία της. Χωρίς αυτούς ή περιοχή όχι μόνο χάνει την ταυτότητά της αλλά και την ύπαρξιακή πολιτιστική της ιδιότητα. Αυτό με οδηγεί στο να τονίσω ότι οι καμπάνες των Έκκλησιών μας, που εγκαταστάθηκαν από τους αρχαίους αιώνες θα συνεχίσουν να χτυπάνε... Έμεις οι Χριστιανοί της γης εκείνης είμαστε φυτεμένοι εκεί. Έκεί γεννηθήκαμε, όπου και θα παραμείνουμε μέχρι να αγκαλιάσουμε το χώμα της γης μας, όταν θα φύγουμε για την αιώνια κατοικία».

Ο Πατριάρχης τόνισε στη συνέχεια ότι όσο δεν τερματίζονται οι τρομοκρατικές ενέργειες από τα άκραία ισλαμικά στοιχεία, όσο συνεχίζονται οι απαγωγές (θυμηθείτε τους 2 επισκόπους που αγνοούνται εδώ και 18 μήνες) και οι μαζικές εκτελέσεις, χωρίς να αποκαθίσταται η ειρήνη από τη διεθνή κοινότητα, τόσο θα συνεχίζεται η διαρροή των χριστιανών και από αυτή την περιοχή του πλανήτη.

Και μόνο να σκεφτεί κανείς πώς σε μία κοντινή γειτονιά της γης διώκεται κάποιος μόνο και μόνο για την χριστιανική του ιδιότητα. Και μόνο να αναλογιστεί ότι αυτό που συμβαίνει στη γειτονιά σου σε λίγο θα συμβαίνει στο ίδιο το σπίτι σου, στην πατρίδα σου, κατανοούμε ότι και αυτή τη στιγμή υπάρχουν διωγμοί και μαρτύρια εκατοντάδων χιλιάδων χριστιανών και αύριο δεν μπορούμε να γνωρίζουμε μέχρι πού θα προχωρήσουν.

Αυτά μόνο και μόνο για να άφυπνιζόμαστε και να μετράμε τις δυνάμεις μας, κατά πόσο οι αρχιερείς μας, το ιερατείο μας και όλα τα πιστά μέλη της Έκκλησίας είναι έτοιμα γι' αυτό που πλησιάζει. Δυστυχώς, ο λήθαργος θα σταματήσει, μόνο όταν έρθουν τα πρώτα κακά μαντάτα. Ίσως όμως, τότε να είναι αργά...

Δέν περιορίστηκε όμως ο Πατριάρχης στις τραγικές εμπειρίες που ζούν οι χριστιανοί της περιοχής του. Ήρθε και στην ορθόδοξη επικαιρότητα. Μίλησε δυναμικά και έκανε και αρκετές προτάσεις για τα πλαίσια που πρέπει να κινηθεί η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος το 2016, καθώς επίσης και για τα θέματα που πρέπει να συζητηθούν και όποσδήποτε να επιλυθούν:

«Ὡς πρὸς τὴν ὀρθόδοξην ἐπικαιρότητα, βρισκόμαστε πολύ κοντά στη σύγκληση της Μεγάλης και Αγίας Συνόδου, η οποία πρόκειται να συνέλθει μετά από δύο χρόνια. Έπειδή νοιαζόμαστε για την επιτυχία της Μεγάλης Συνόδου, δηλώνουμε την επιθυμία μας να συγκληθεί και να ολοκληρωθούν οι εργασίες της με αποφάσεις πέραν της ταξινόμησης των Έκκλησιών στα δίπτυχα.

Μας ενδιαφέρει η Σύνοδος αυτή να αγγίξει τα θέματα της πίστεως και της ζωής που αφορούν όλα τα τμήματα της κοινωνίας και όχι μόνο τους θεολόγους και τους διανοούμενους, για τους οποίους, βέβαια, ο σεβασμός μας είναι δεδομένος. Μας ενδιαφέρει να υλοποιήσει η Σύνοδος την λεγόμενη ὀρθοπραξία. Ὡς ἐκ τούτου, παραμένει σταθερή ἡ δέσμευσή μας γιὰ τὴν ἐπίλυση ὅλων τῶν διαφορῶν πού ἐμποδίζουν τὰ ἀδελφία ἀπὸ τὸ νὰ κάθονται μαζί. Ίσως τὸ πιὸ σημαντικό

ζήτημα είναι η εισπήδηση του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων στο Κατάρ, που έξελεξε ένα Αρχιεπίσκοπο εντός των κανονικών ορίων και της δικαιοδοσίας του Πατριαρχείου Αντιοχείας.

Μας ενδιαφέρει να συζητηθεί σπή Σύνοδο ένα θέμα που καθόλου δεν είναι λιγότερο σημαντικό από τις υπόλοιπες ημερήσιες διατάξεις. Πρόκειται για τό πρόβλημα των χριστιανών στην Ανατολή, που προέρχεται ολοφάνερα μετά από τις πρόσφατες αλλαγές που άρχισαν τό 2011 και ονομάστηκαν Αραβική άνοιξη.

Έως πότε θά συνεχίζουμε νά βλέπουμε τήν εξέλιξη των ιστορικών γεγονότων ως απλοί θεατές, χωρίς νά διαδραματίσουμε κάποιο ρόλο σ' αυτά, τή στιγμή που η Όρθοδοξία διαθέτει άρκετή δύναμη για τήν άνάληψη τέτοιου ρόλου;

Άς ανατρέξουμε πρίν από ένατό χρόνο και άς δούμε τίς δημογραφικές αλλαγές που έγιναν στά τέσσερα παλαιά πατριαρχεία Κωνσταντινουπόλεως, Άλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων. Άραγε τά γεγονότα που εξέλίχθηκαν τά περασμένα 100 χρόνια δέν άπαιτούν τό συλλογισμό μας; Άραγε δέν είναι τώρα η ώρα τής περίσκεψής μας στά γεγονότα τής τελευταίας τριετίας και τής ευθύνης μας για νά βρούμε τρόπους που νά προστατεύουν τούς χριστιανούς και νά τούς βοηθάνε νά παραμένουν στά πάτρια έδάφη;

Δέν πρέπει νά άποτελούν αυτά τά προβλήματα τό πρώτο θέμα στήν ήμερήσια διάταξη τής Αγίας και μεγάλης Συνόδου; Η σκέψη μας επί αυτών των θεμάτων δέν διέπεται από κοσμικές φιλοδοξίες. "Ού γάρ έχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν ἀλλά τήν μέλλουσαν ἐπιζητούμεν". Όφείλου -

με ὁμως νά διατηρήσουμε τήν ταυτότητά μας.

Η επιτυχία τής Μεγάλης Συνόδου θά άποτελέσει τήν άριστη μαρτυρία στο σημερινό κόσμο για μία ένωμένη Όρθοδοξία. Η μαρτυρία αυτή θά είναι ο θεμέλιος λίθος για τήν εικόνα του χριστιανισμού στο σύγχρονο κόσμο».

Σαφής και ξεκάθαρη η άποψη του Πατριάρχη:

- Άν εξαντληθεί η πανορθόδοξη μόνο και μόνο σε ταξινόμηση των διπύχων (όχι πώς δέν είναι τό θέμα σημαντικό και επείγον), χωρίς νά μπει σε καυτά προβλήματα τής ορθοδοξίας, θά άποτύχει παταγωδώς.

- Άν περιοριστεί σε θέματα πίστεως και ζωής που έχουν μόνον ὁμολογιακό (ακαδημαϊκό ενδιαφέρον (όσο σημαντικά και άν είναι) αλλά δέν άφορούν ὅλα τά τμήματα τής κοινωνίας, είναι σίγουρο πώς η Σύνοδος δέν θά έχει καμιά άπήχηση στο λαό.

Και άλλα δύο φλέγοντα θέματα θίγει, που επειγόντως πρέπει νά λύσει η Σύνοδος (ίσως πολύ πιό πρίν από τό 2016):

- Τήν άμφισβήτηση για τήν εκλογή Αρχιεπισκόπου στο Κατάρ (περιοχή που ο Αντιοχείας ισχυρίζεται ότι είναι εντός τής δικαιοδοσίας του) από τόν Πατριάρχη Ιεροσολύμων (ο ὁποῖος δέν δέχεται τόν ισχυρισμό αυτό τής Αντιόχειας). Τονίζει λοιπόν ότι: «παραμένει σταθερή η δέσμευσή μας για τήν επίλυση ὅλων των διαφορών που έμποδίζουν τά αδελφία (τόν Αντιοχείας και τόν Ιεροσολύμων) από τό νά κάθονται μαζί». Τό πρόβλημα αυτό πρέπει ὄντως νά λυθεί πανορθοδόξως.

- Τό πλέον επείγον θέμα, πάντως, που προβάλλει ότι έχει μείζονα προτεραιότητα -

τα νά συζητηθεῖ, εἶναι: «τό πρόβλημα τῶν χριστιανῶν στήν Ἀνατολή». Θεωρεῖ ἀδιανόητο ἡ πανορθόδοξη κοινότητα νά παραμένει «ἀπλός θεατής» ὅλων τῶν ἱστορικῶν γεγονότων πού τεκταίνονται στήν Ἀνατολή σέ βάρος τῆς Ὁρθοδοξίας. Πρέπει νά «διαδραματίσει ρόλο» καί στή συγκυρία αὐτή «διαθέτει ἀρκετή δύναμη γιά τήν ἀνάληψη τέτοιου ρόλου».

Γιά νά εὐαισθητοποιήσει, θυμίζει ὅ,τι συνέβη πρὶν 100 χρόνια στά ὑπόλοιπα παλαίφата Πατριαρχεῖα, ἀπό τά ὁποῖα ἐκδιώχθηκε βίαια τό χριστιανικό στοιχεῖο καί ἐπῆλθαν φοβερές δημογραφικές μεταβολές στούς πληθυσμούς τους. Αὐτή τή στιγμή λοιπόν πρέπει νά γίνει τό πᾶν, γιά νά παραμείνουν οἱ χριστιανοί στά «πάτρια ἐδάφη».

Μιά ἐπιτυχία τῆς Συνόδου στόν τομέα αὐτό μιά «ἄριστη μαρτυρία στό σημερινό κόσμο γιά μιά ἐνωμένη Ὁρθοδοξία».

Καί ἓνα τελευταῖο θέμα, πού δέν πρέπει νά ἀφήσει ἀδιάφορη τήν πανορθόδοξη Σύνοδο θέτει ἐδῶ ὁ Πατριάρχης. Τό θέμα τῶν προκαληκτονίων:

«Ἐμεῖς στήν Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας συνιστοῦμε τήν πύλη τῆς ὀρθοδοξίας, τῆς ὀρθόδοξης ρωμιοσύνης πρὸς τίς προκαληκτόνιες Ἐκκλησίες. Τά τελευταῖα χρόνια διαπιστώσαμε ὅτι αὐτά πού μᾶς συνδέουν ὑπερβαίνουν ἐκεῖνα πού μᾶς χωρίζουν. Εὐχόμαστε καί ἀγωνιζόμαστε πάντα, ὥστε νά γίνει ἀντιληπτό ἀπό ὅλους ὅτι ἡ λογική τῆς γεωγραφίας, τῆς ἱστορίας, ἀλλά καί τῆς θεολογικῆς πραγματικότητας καθιστοῦν ἐπιτακτική τήν ἀνάγκη νά βροῦμε ἓνα τρόπο γιά συμφιλίωση καί ἐπίλυση ὅλων τῶν ἱστορικῶν διαφορῶν».

Ἦχει μιά σταθερή πεποίθηση ὁ Ἀντιοχείας ὅτι «αὐτά πού μᾶς συνδέουν ὑ-

περβαίνουν ἐκεῖνα πού μᾶς χωρίζουν» μέ τίς «προκαληκτόνιες Ἐκκλησίες». Το νίζει λοιπόν ὅτι ἡ τοπική του Ἐκκλησία προσεύχεται καί ἀγωνίζεται πάντα γιά νά γίνει ἀντιληπτό ἀπό ὅλους (τίς ἄλλες ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες), ὥστε νά ἐκπληρωθεῖ μιά ἐπιτακτική ἀνάγκη (γιά ἐκεῖνον): Νά βρεθεῖ τρόπος «γιά συμφιλίωση καί ἐπίλυση ὅλων τῶν ἱστορικῶν διαφορῶν».

Πολλοί θά σπεύσουν νά ρίξουν τό λίθο τοῦ ἀναθέματος στόν Πατριάρχη Ἀντιοχείας ὅτι «σάν πολύ νά προχωράει» σέ σχέση μέ τούς προκαληκτόνιους. Ἐκεῖνος ὅμως ζητάει ἀπλά καί μόνο νά καταθέσει τήν ἄποψή του, πού εἶναι ἡ πάγια θέση ἑνός πρεσβυγενοῦς Πατριαρχείου καί ὄχι μόνον, καί ζητάει νά τοποθετηθοῦν οἱ ὑπόλοιπες ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες.

Ἄκουσαν ἄραγε οἱ ὑπόλοιπες ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες τήν θεολογική καί ἐκκλησιαστική τοποθέτησή του; Ποιά εἶναι ἡ δική τους τοποθέτηση; Ποιοί διαφωνοῦν καί ποιοί συμφωνοῦν καί πῶς ἡ κάθε μιὰ τεκμηριώνει θεολογικά τίς ἀπόψεις της; Καί μετὰ ἀπό αὐτή τήν προκαταρκτική

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Μηνιαῖο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτήτης-Ἐκδότης

ὁ Ἀρχιμανδρίτης

Εἰρηναῖος Μπουσδέκης

Διεύθυνση

190 11 Αὐλών-Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X

Ἡ Γυναίκα σέ καιρούς «ἄφυλου» ἀνταγωνισμοῦ

Ἡ κουλτούρα τῆς παγκοσμιοποίησης θέλει τόν ἀνταγωνισμό ὡς μέθοδο, τή μόνη ἱκανή νά σφραγίσει τήν ἀξία τοῦ προσώπου. Θέτει θέμα ὑψιστης «πολιτικῆς ὀρθότητος» τό νά διαγωνίζονται οἱ ἀνθρώποι ὅλοι στό γήπεδο τοῦ δημόσιου ἀκτιβισμού, παίζοντας τό ἴδιο παιχνίδι παρακάμπτοντας κάθε ἔμφυτη ἐτερότη-

ζύμωση πότε μπῆκε τό θέμα στή μεγάλη Σύνοδο, γιά νά ἀποφανθεῖ ὅλη ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία συνοδικά πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα; Τό πρόβλημα πρέπει ὄντως κατά τή γνώμη μας, νά ἀντιμετωπισθεῖ σέ μιά Μεγάλη Σύνοδο τῆς Ὁρθοδοξίας καί ὄχι νά σέρνεται μονίμως σέ ἐπιτροπές διαλόγου.

Τελειώνοντας τίς ἀναφορές στήν Ἀντιόχεια λέει:

«Ἡ Ἀντιόχεια τῆς ὀρθόδοξης Ρωμοσύνης ἀποτελεῖ γιά τήν ὀρθοδοξία ἐπίσης καί τήν πύλη πρὸς τόν ἀραβικό καί μουσουλμανικό κόσμο λόγῳ τῶν ἱστορικῶν καί γεωγραφικῶν παραγόντων καί λόγῳ τῆς κοινῆς ἀραβικῆς γλώσσας. Ἡ πύλη αὐτή συνιστᾷ μέρος ἐνός μεγάλου ὀρθοδόξου σώματος, πού ἔχει ὡς κεφαλή τόν Χριστό καί ὡς καρδιά τήν ἀγία πίστη τήν ὁποία μᾶς παρέδωσαν οἱ θεῖοι ἀπόστολοι».

Τό ὅτι αὐτό τό κομμάτι τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ἀραβόφωνο, δέν τό στερεῖ ἀπό τό νά εἶναι μέρος τοῦ μεγάλου Ὁρθοδόξου

τά τους. Ὁ ἱκανότερος θά κυριαρχεῖ καί θά προβάλλεται. Σ' αὐτό τό πλαίσιο, ἀπό ἀκραία πτέρυγα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου εἶχε πρὸ καιροῦ προταθεῖ ἡ ἔκδοση κοινοτικῆς ὁδηγίας, μέ τήν ὁποία νά συνιστᾶται ἡ ἀποφυγή προβολῆς στά μέν σχολεῖα τῆς Ε.Ε. ἀνδρῶν σέ ρόλους πατέρα καί γυναικῶν σέ ρόλους μητέ-

σώματος τῆς Ἐκκλησίας καί νά ἔχει τήν κοινή πίστη τῶν ἀποστόλων. Ἀπεναντίας τό κομμάτι αὐτό τῆς Ἐκκλησίας εἶναι μιά «πύλη πρὸς τόν ἀραβικό καί μουσουλμανικό κόσμο».

Στό τέλος τῆς ὁμιλίας μέ πολλή θερμότητα καί ἀγάπη καί μιλώντας ἐλληνικά λέει πὺς προσεύχεται γιά τόν δοκιμαζόμενο ἐλληνικό λαό:

«Προσευχόμαστε μαζί σας γιά τήν Ελλάδα, πού τήν ἀγαπᾶμε ἐκ βάθους καρδίας. Εἶθε Κύριος ὁ Θεός νά ἀνακουφίσει τόν καλὸ καί εὐλαβῆ λαό σας ἀπὸ κάθε θλίψη καί στενοχώρια, νά εὐλογῇ νά πετύχουν οἱ προσπάθειές σας ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ τόπου τούτου».

Καί τέλος, δανειζόμενος τά λόγια τοῦ ἀγίου Ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου, ζητάει καί τή δική μας προσευχή γιά τήν Ἐκκλησία τῆς Συρίας:

«Μνημονεύετε ἐν τῇ προσευχῇ ἡμῶν τῆς ἐν τῇ Συρίᾳ Ἐκκλησίας, μόνος αὐτὴν Ἰησοῦς Χριστός ὃς ἐπισκοπήσῃ καί ἡ ὑμῶν ἀγάπη».

E.A.M.

ρας, στά δέ μίντια γυναικείων ρόλων στά πλαίσια τῆς οἰκογένειας. Τό σκεπτικό πίσω ἀπό τήν πρόταση ἦταν ὅτι ἡ εἰκόνα τῶν «στερεότυπων» ρόλων τῶν φύλων, ὅπως καλλιιεργεῖται στίς παραδοσιακές κοινωνίες, κρύβει «φυλετικές διακρίσεις» σέ βάρος τῶν γυναικῶν. Τό αἶτημα στήν Εὐρωβουλή σκόνταψε στήν ἀντίδραση πῶς συντηρητικῶν πτερύγων τῆς καί δέν εὐοδώθηκε. Παρά ταῦτα, ἡ ἀτζέντα τοῦ κινήματος προωθεῖται ἀπό ὁμάδες πίεσης, φεμινιστικές καί ἄλλες σέ κάθε κοινωνικό θεσμό, ἀκόμα καί μέσα σέ χριστιανικές Ἐκκλησίες.

Ἰδιαίτερα στοχοποιεῖται ἀπό τίς ὁμάδες αὐτές τό διαχρονικό μήνυμα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐκτροφεῖο φυλετικῶν διακρίσεων, μέ τή στήριξη πού παρέχει στό θεσμό τῆς παραδοσιακῆς οἰκογένειας, καί κυρίως, μέ τό ὅτι προβάλλει ἐμπόδια στήν εἴσοδο γυναικῶν στόν κλῆρο. Τά λόμπι τῆς ἀνατροπῆς θέλουν νά ἀλλάξουν τό φρόνημα καί τή δομή τῆς Ἐκκλησίας, κατηγορώντας Τήν ὡς ἀπροσάρμοστη στίς νέες συνθῆκες. Ὅπως ἰσχυρίζονται, ἐμμένει, ἀκόμα καί τώρα, πού κατέρρευσαν οἱ προκαταλήψεις καί οἱ γυναικες καταξιώνονται σ' ὅλο τό φάσμα τῆς δημόσιας ζωῆς, μέχρι τά ὕπατα ἀξιώματα, σε μιά ... ἀρχαία ἰουδαιο-χριστιανική ἰδεολογία ὅτι ἡ γυναίκα εἶναι ὡς φύση ὑποδεέστερη ἀπό τόν ἄνδρα! Φεμινιστικοί θεολογικοί κύκλοι προωθοῦν τόν ἰσχυρισμό αὐτό μέ ἀκροβατικές ἐρμηνεῖες τῶν πηγῶν τῆς χριστιανικῆς θεώρησης τῶν φύλων. Μιά περιπλάνηση λοιπόν στή σχετική διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, δέν θά ἦταν ἀνεπίκαιρη.

Πουθενά στή ἰουδαιο-χριστιανική παράδοση, Ἁγία Γραφή καί Ἱερὰ Παράδοση, δέν διδάσκεται ἡ κατωτερότητα τῶν γυναικῶν. Κατά τή Γένεση, ὁ Δημιουργός ἔπλασε τόν ἄνθρωπο «χοῦν ἀπό τῆς γῆς». Ὡς πρὸς τήν ὕλική του δηλαδή διάσταση, ὁ ἄνθρωπος ὑπόκειται στοὺς ἴδιους φυσικοὺς, χημικοὺς, βιολογικοὺς καί ἐνστικτώδεις («ψυχικοὺς») νόμους, πού διέπουν τά ἔμβια ὄντα. Ὑπερέχει ὅμως ἀσύγκριτα ἀπὸ αὐτά. Πλάστηκε ξεχωριστά ἀπὸ τήν λοιπὴ κτίση, «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν» Θεοῦ. Αὐτός μόνος προικίστηκε μέ ἰδιότητες πού ἀναφέρονται σέ ἀπόλυτο βαθμό στό Θεό («κατ' εἰκόνα»), καί μέ προοπτική, ἂν θελήσει, νά γίνῃ δέκτης καί μέτοχος δωρεῶν θείας μακαριότητος («καθ' ὁμοίωσιν»). Ἀμέσως μετὰ τήν ἀναφορά σ' αὐτή τήν ὑπέρτατη τιμή, ἡ Γένεση ἐπισημαίνει: «ἄρσεν καί θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς (τούς ἀνθρώπους)». Καμιὰ διαφορά. Καί τά δύο φύλα ἐξ ἴσου μέτοχοι τοῦ «κατ' εἰκόνα» καί με τήν ἴδια προοπτική πρὸς τό «καθ' ὁμοίωσιν». Πανηγυρική, ἐξ ἄλλου, διακήρυξη τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἐνανθρώπιση τοῦ Κυρίου. Ὁ Θεός Λόγος προσέλαβε ἀνθρώπινη φύση καί ἔζησε στή γῆ ὡς τέλειος ἄνθρωπος, καί ὅχι ὡς κάποιο ἄλλο ὄν. Καί τήν προσέλαβε μόνον ἀπὸ γυναίκα, τήν Παρθένο Μαρία, χωρίς ἀνδρική συμμετοχή. Ἡ Ἐκκλησία, βέβαια, θά θεωροῦσε ὡς βαρύτατη βλασφημία καί αἵρεση καί τόν ἐλάχιστον ὑπαινιγμό ὅτι ὁ Κύριος δέν προσέλαβε τήν πλήρη καί τέλεια ἀνθρώπινη φύση ἀλλά κάτι ὑποδεέστερο, μιά ἀνθρώπινη φύση ... «δεύτερης διαλογῆς»!

Ἐνδιαφέρον ἔχει νά δοῦμε, ἀκολου-

θώντας την αφήγηση της Γενέσεως (β', 18-25), πώς ο Θεός δημιούργησε τα δύο φύλα. Μέ την αρχική δημιουργική Του ενέργεια έπλασε την ανθρώπινη φύση στο πρόσωπο του 'Αδάμ, του πρώτου ανθρώπου. Από τό φύραμα του 'Αδάμ, έπλασε στη συνέχεια τόν δεύτερο άνθρωπο στο πρόσωπο της Εύας. Πρό της δημιουργίας όμως της Εύας, ξενάγησε τόν 'Αδάμ στο ζωικό βασίλειο. Έκει ο πρωτόπλαστος «έκάλεσε όνόματα», έδωσε δηλαδή όνόματα σ' όλα τά ζώα. Μέ άλλα λόγια, γνώρισε καλά τό σχέδιο του Θεού, πού κρυβόταν πίσω από τή δημιουργία τους, και τά όνόμασε σύμφωνα μέ αυτό πού είναι. «Είπε τά πράγματα μέ τ' όνομά τους». Καί τότε διαπίστωσε ότι, αν και σωματικά μετείχε και αυτός στους ίδιους μέ τά ζώα όρους της έμβιας κτίσης, «ούχ εύρέθη βοηθός όμοιος αὐτῷ».

Προφανώς ο 'Αδάμ μέσα στον Παράδεισο βίωνε μιά άπροσπέλαστη σέ μās προοπτική εύφροσύνη. Ίσως όμως δέν θά ήταν σφάλμα, αν στην διαπίστωσή του, μετά την περιήγησή του στο ζωικό βασίλειο, ότι «ούχ εύρέθη βοηθός...», υπονοήσουμε μιά αίσθηση προβληματικής μοναξιάς και έλλείμματος. Τότε ο Θεός επέβαλεν «έκστασιν επί τόν 'Αδάμ και ύπνωσεν (τόν αποκοίμισε)» και «ώκοδόμησεν» από μιά πλευρά του την Εύα και του την παρουσίασε. Όταν την είδε ο 'Αδάμ, μέ αίσθημα πιά πληρότητας, σάν να βρήκε κάτι, πού του έλλειπε, διακήρυξε: «τοῦτο νῦν όστοῦν έκ τῶν όστέων μου και σάρξ έκ της σαρκός μου». Κοιμάτι, δηλαδή, του έαυτού μου. Άνθρωπος, όπως εγώ.

Άργότερα οί Πατέρες στην εξιστόρη-

ση αυτή της Βίβλου θά δοῦν την μυστική προτύπωση μιās άλλης υπερκόσμιας δημιουργίας. Ο Κύριος, ο νέος 'Αδάμ, «σαρκί ύπνώσας ως θνητός» επί του Σταυρού, δέχτηκε τό πλήγμα της λόγης στην πλευρά Του, από την οποία «έξήλθε αίμα και ύδωρ» (Ίωαν. ιθ' 34), δηλαδή ή άγιαστική και σωτηριώδης χάρη τών μυστηρίων. Από την έκχυση αυτής της θείας σταυρωμένης αγάπης, πού ρέει από την πληγωμένη πλευρά του Κυρίου, τό Πανάγιο Πνεῦμα έχτισε και συντηρεί την Έκκλησία, ως Νύμφη για τόν «ανελθόντα εις τούς ούρανούς και καθεζόμενον έκ δεξιῶν του Πατρός» ούράνιο Νυμφίο. Η γυναίκα, άρα, λειτουργεί ως τύπος μυστικός της Έκκλησίας, ή όποία κατεβαίνει «έκ του ούρανοῦ από του Θεοῦ ήτοιμασμένη ως νύμφη κεκοσμημένη τῷ άνδρί αὐτῆς» (Αποκ. κα' 2).

Ποῦ λοιπόν στην χριστιανική παράδοση υπάρχει υποτίμηση ή εύτελισμός του γυναικείου φύλου, όπως ισχυρίζονται άκραίοι φεμινιστικοί κύκλοι, και μάλιστα θεολογούντες; Αντίθετα, ή χριστιανική συνείδηση, καλλιεργημένη από την Έκκλησία, αποδίδει σέ άγιες γυναίκες τιμή έξ ίσου μεγάλη, όπως και σέ άνδρες άγίους. Κατ' έξοχήν βέβαια ή τιμή πού αποδίδεται στην Παναγία Θεοτόκο Μαρία είναι μοναδική και άνεπανάληπτη. Ίσως δέ για τή συνείδηση της Έκκλησίας, ή βαθιά τιμή προς τό τρισχαριτωμένο πρόσωπο της Παρθένου μητέρας του Κυρίου, συνανυψώνει την ίδια τή μητρότητα, τό αποκλειστικό αυτό προνόμιο της γυναίκας, όχι μόνο για την κοινωνική του βαρύτητα αλλά και ως συμβόλου μέ βαθύ θεολογικό μήνυμα

ΝΕΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΠΑΠΟΥΤΣΙΔΑΚΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ
ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ Σ Π Ο Ρ Α

Δημητρίου Παπουτσιδάκη Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Μιά σεμνή, ταπεινή και συνετή μορφή επισκόπου, πού διαμαρτύρεται έντονα, μέ γνησιότητα και εύλικρίνεια κατά τή διάρκεια τής επισκοπικής πορείας του για τήν αποκατάσταση των δώδεκα άδίκως διωχθέντων άδελφών του μητροπολιτών.

Τό βιβλίό περιέχει δυναμικές έπιστολές του Σιδηροκάστρου Ιωάννου, τίς όποιες συνέλεξε και παρουσίασε ο δικηγόρος κ. Δημήτριος Παπουτσιδάκης. Οι έπιστολές πού αναφέρονται σ' όλες τής φάσεις του εκκλησιαστικού προβλήματος, εκφράζουν τόν άβάσταχτο πόνο του σεβασμιωτάτου για τίς χαίνουσες πληγές τής Έκκλησίας και τή δική του σπουδή και συνεισφορά νά τίς θεραπεύσει.

για τή συγκρότηση τής Έκκλησίας.

Ίσότιμοι λοιπόν και ισάξιοι συνδοιπόροι στή συναρπαστική πορεία προς τό «καθ' όμοίωσιν» πλάστηκαν άνδρας και γυναίκα, σύμφωνα μέ τό θέλημα του Θεού. Μιά συμπόρευση πού μετά τήν τραγωδία τής πτώσεως έγινε μιά ματωμένη πορεία διά τής «στενής και τεθλιμμένης όδοϋ», πού λίγοι, δυστυχώς, τήν επιλέγουμε. Στήν πορεία πάντως αυτή, είναι εύλογία και για τά δύο φύλα ο κατ' Θεόν άλληλοσεβασμός και ή άλληλοστήριξη. Ο ίσπεδωτικός «άφυλος» άνταγωνισμός, πού προωθείται στους καιρούς μας, είναι όλεθρος. Αναντίρρητα, στό σαφή διαχωρισμό των ρόλων των «έν ίσοτιμία» φύλων στήν επίγεια ζωή

έμμένει απόλυτα ή Άγία Γραφή, και κατ' ακολουθίαν ή Έκκλησία. Οι άνδρες καλοϋνται νά πολιτεύονται σάν άνδρες και οι γυναίκες σάν γυναίκες, άνεξάρτητα από συγκυριακές περιστάσεις. Τό γιατί συμβαίνει αυτό δέν έχει νά κάνει ούτε μέ τήν πολιτισμική στάθμη των έποχών ούτε μέ τήν πνευματική ώριμότητα των ατόμων ή τίς έμφυτες ικανότητες και τά προσόντα τους ούτε μέ τίς εκάστοτε κοινωνικές συνθήκες. Είναι θέλημα Θεού. Άλλ' αυτό άποτελεί κόκκινο πανί για τό χωνευτήρι «πολιτικής όρθότητας» του φεμινισμού τής νέας τάξης. Η Έκκλησία πάντως δέν μπορεί νά αλλάξει μήνυμα

Έ. Χ. Οικονομάκος